

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2019-560

5.7.2019

Statens Pensjonskasse

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Ankelskade – plutselig og uventet ytre hendelse – yfl. § 11 første ledd a, ftrl. § 13-3.

Forsikrede var under avtjening av førstegangstjeneste pålagt deltagelse i fotballspill under en treningsøkt, og pådro seg brudd i ankelen som følge av et sammenstøt. Ut fra forsikredes og motspillerens forklaringer forelå det uklarheter om skaden oppstod under selve sammenstøtet eller i steget forsikrede tok etter sammenstøtet. Selskapet anførte at det uansett ikke forelå en yrkesskade. Etter en samlet vurdering konkluderte nemndas flertall med at hendelsen ikke kunne anses som plutselig og uventet og at hendelsen dermed heller ikke var omfattet av det markerte ulykkesbegrepet. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1996) pådro seg et brudd i ankelen under en fotballtrening 30.5.17. Fotballtreningen var en del av forsikredes obligatoriske trening under førstegangstjeneste.

Hendelsen ble registrert av arbeidsgiver med følgende beskrivelse:

Soldatene hadde fotball under FYFO økta med idretten. Etter en duell med en medsoldat fikk (forsikrede) et kraftig trygg ved nedre legg. Hvor det så ut som brudd i ankel leddet.

Forsikrede opplyste i vedlegg til skademelding 7.6.17:

Under obligatorisk trening, FYFO, ble det avholdt fotballkamp. Jeg ble da taklet av en motspiller og pådro meg en fraktur i høyre ankel.

I en senere udatert forklaring til selskapet opplyste forsikrede:

Husker ikke helt om det var en pasning fra en spiller eller keeper, men ballen havnet høyt over meg og jeg springer mens jeg ser opp. Jeg kjenner så at kneet får en skikkelig smell og jeg hører et knekk. Og jeg faller i bakken, lander på ryggen å foten er i lufta. Der ser jeg at foten ikke er i normal stilling. Foten klasker ned i bakken. Noe som gjør forferdelig vondt. Dette gjør også at foten blir vridd noenlunde i normal stilling.

Forsikrede gjenga i samme beskrivelse en forklaring fra motspilleren, som han støtte sammen med:

Æ sto med begge beina planta i bakken, og i et passivt hockeypress. Regne med du ikke ser at æ e der, du møte litt veggen, du miste balansen, og sannsynligvis får du et meget hardt overtråkk idet foten når bakken, eller at du allerede holdt på å tråkk over. Ballen kom over oss og æ prøvd å forbli mellom dæ og ball. Det vil æ tru va det som skjedd.

Skaden ble godkjent som yrkesskade i vedtak fra Nav 8.6.17.

Selskapet av slo i brev datert 3.7.18 krav om dekning under henvisning til at hendelsen ikke var plutselig og uventet. Selskapet la til grunn at forsikrede hadde løpt inn i motspilleren, og at han som følge av sammenstøtet kom ut av balanse og tråkket over, da han satte ned foten. Forsikrede påklaget avslaget i brev av 12.12.18. Forsikrede opplyste at han ikke husket nøyaktig hva som skjedde, men at han løp mot ballen og forsøkte å unngå motspilleren, da han fikk et slag i kneet og

foten sviket under han i neste steg. Forsikrede viste til at han var pålagt å delta på treningen og at han ikke hadde noen særskilte ferdigheter innen fotball.

Selskapet fastholdt avslaget i brev av 17.1.19.

I forbindelse med klagen til Finansklagenemnda har motspilleren, i e-post 12.2.19, utdypet sin forklaring slik:

Skaden inntraff da ballen var på vei over undertegnede, mens (forsikrede) jaktet ballen. For å komme imellom ball og motstander stiller undertegnede seg i (forsikredes) løpebane. Undertegnede har siden vendt mot (forsikrede) og står i et stillestående "hockey-press". Dette har trolig ikke (forsikrede) oppfattet, og løper i undertegnede trolig uten å på noe vis sette inn en motkraft. Begge av undertegnede bein var i bakken da kontakten inntraff. Derfor anses grunnen til bruddene i foten, med stor sannsynlighet, å ha kommet i det (forsikrede) lander, og foten lander skjevt.

Klage ble registrert hos Finansklagenemnda 22.2.19.

Sekretariatet vurderte saken 20.5.19 og ga selskapet medhold. Forsikrede har krevd saken nemndsbehandlet, og anført at sekretariatets vurdering var for streng idet forsikrede var pålagt en aktivitet han ikke hadde særlig erfaring med. I klagen til Finansklagenemnda Person ble hendelsen ytterligere beskrevet:

(Forsikrede) husker som nevnt at han løper i retning av ballen, og at han på dette tidspunktet ser motspilleren. Han forsøker da å løpe slik at han ikke treffer motspilleren. Han måtte se opp, da ballen var i luften, og kunne ikke samtidig ha oversikt over alle spillerne på banen. Disse kunne for øvrig også forflyttet seg underveis. Situasjonen utviklet seg på en måte som (forsikrede) ikke hadde forventet, eller kunne kontrollere, jf. tilsvarende problemstilling i Rt. 1988 s. 394. Han skulle løpe fri for motspilleren, men situasjonen endte i et kraftig sammenstøt.

Forsikrede har i det vesentlige anført at hendelsen må karakteriseres som en arbeidsulykke etter yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a. Forsikrede husker ikke nøyaktig hva som skjedde, men at han løp mot ballen og forsøkte å unngå motspilleren. Han fikk da et slag i kneet som følge av sammenstøtet og foten sviket under han i neste steg. Ulykkesmomentet må vurderes ut fra forsikredes situasjon som vernepliktig, ikke som profesjonell fotballspiller. Forsikrede var pålagt å delta på fotballtreningen som ikke var en del av det vanlige treningsprogrammet, og det var ikke noen valgfrihet knyttet til aktiviteten. Forsikrede hadde heller ingen særskilte ferdigheter innen fotball. Aktiviteten innebar stor hastighet og kraft, og hendelsen inntraff plutselig. Saken er sammenlignbar med avgjørelser fra nemnda FSN-4884 og FSN-6999. Forsikrede kunne ikke anses å ha akseptert noen særskilt risiko ved spillet, slik som lagt til grunn i Rt-2006-1642

(Fotballspillerdommen) og rundskriv til folketrygdloven kap. 13. Forsikrede kunne i alle tilfelle ikke anses å ha akseptert og regnet med en komplisert bruddskade i ankelen med påfølgende blodpropp. Om det nærmere innholdet av ulykkesbegrepet har forsikrede også vist til TRR-2005-1326.

Selskapet har i det vesentlige anført at hendelsen ikke var plutselig og uventet. Vurderingen av om det forelå en ulykke må bedømmes ut ifra sammenhengen der hendelsen fant sted. Videre må sammenstøt med en annen spiller anses som en normal og påregnelig del av spillet, uavhengig om man er en profesjonell spiller. Basert på forklaringene fra forsikrede og motspilleren er det uklart om klager forsøkte å unngå motspilleren og om skaden inntraff før kroppens sammenstøt med underlaget. Forsikrede synes å ha feilbedømt situasjonen, og det foreligger ikke tilstrekkelig avvik fra spillets ordinære gang, slik som forutsatt i Rt-2006-1642 og TRR-2005-1326, og som er lagt til grunn i TRR-2011-259. Det er heller ikke sannsynliggjort at skaden inntraff som følge av fallet.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder spørsmålet om hendelsen forsikrede var utsatt for 30.5.17, er å anse som en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a. Det er forsikrede som har bevisbyrden for at vilkårene for erstatning er oppfylt.

Begrepet arbeidsulykke skal forstås på samme måte som det tilsvarende begrepet i folketrygdloven (ftrl.) § 13-3, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) s. 89. Ifølge ftrl. § 13-3 annet ledd, regnes arbeidsulykke som en plutselig eller uventet ytre hending som medlemmet har vært utsatt for i arbeidet. Som arbeidsulykke regnes også en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid.

Det sondres mellom et markert og et avdempet arbeidsulykkebegrep. Det markerte ulykkesbegrepet forutsetter en plutselig og uventet ytre hending, mens det avdempede ulykkesbegrepet stiller krav om en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid.

Forsikrede har anført at hendelsen faller inn under det markerte ulykkesbegrepet. Det er på det rene at det oppstod et sammenstøt mellom partene, slik at vilkåret om ytre hending er oppfylt. Det avgjørende er derfor om sammenstøtet med motspilleren var plutselig og uventet.

I Rt. 2006 s. 1642, den såkalte fotballspillerdommen, avsnitt 36 har Høyesterett lagt til grunn at:

Hva som må anses plutselig og uventet vil måtte bedømmes ut fra i hvilken sammenheng hendelsen finner sted. Mens det å skli, falle eller bli dyttet overende, i en rekke sammenhenger har vært ansett tilstrekkelig til å tilfredsstille lovens krav, vil slike hendelser klart nok ligge innenfor rammen for arbeidet til en profesjonell fotballspiller. Dette innebærer en form for relativisering av kravet til ulykkeshendelse. Den ordinære utførelse av arbeidet, herunder sammenstøt med motspillere, vil selv om de fører til skade, normalt ikke kunne anses som yrkesskade. Spørsmålet er hvor vesentlig avviket fra det ordinære må være for at en arbeidsulykke foreligger.

I dommens avsnitt 37 presiserte Høyesterett at det ikke er grunnlag for å oppstille et krav om et betydelig avvik fra det ordinære. Høyesteretts relativisering av ulykkesbegrepet er fulgt opp retts- og nemndspraksis, herunder i TRR-2011-259.

I Rt. 2009 s. 1458 slår Høyesterett fast at formuleringen "en plutselig og uventet ytre hending" må tolkes slik at hendelsen må være ulykkesartet, jf. dommens avsnitt 21-24. Etter dette må noe i den ytre situasjonen ha utviklet seg på en uventet måte, og dette uventede – ulykkeshendelsen – må ha ført til skaden. Nemnda har i tidligere avgjørelser lagt til grunn at ulykkesbegrepet må tilpasses den risiko som den forsikrede utsetter seg for med viten og vilje.

Forsikrede pådro seg en ankelskade under en fotballtrening 30.5.17. På dette tidspunktet avtjente forsikrede førstegangstjeneste, og fotballtreningen var en obligatorisk treningsaktivitet.

Nemnda har delt seg i et flertall og mindretall.

Finansklagenemnda Persons flertall, leder, Farestvedt og Giertsen, bemerker:

Flertallet legger til grunn at ankelskaden oppstod som en følge av et sammenstøt med en motspiller, enten i selve sammenstøtet eller i steget etter sammenstøtet. I forbindelsen med selskapets saksbehandling opplyste forsikrede at han kjente at kneet fikk en skikkelig smell, og at han hørte et knekk før han falt i bakken og landet på ryggen. I klagen til Finansklagenemnda har forsikrede opplyst at han fikk et slag i kneet som følge av sammenstøtet og at foten sviktet under han i neste steg. Forsikrede har vært tydelig på at han ikke husket nøyaktig hva som skjedde.

Etter flertallets syn er harde sammenstøt med motspillere noe man må regne med under fotballtreninger på alle nivåer, og vernepliktige soldater må sies å ha akseptert en egenrisiko i forhold til arbeidssituasjonen. Sammenstøt med motspillere må anses som en ordinær del av spillets gang. Dette gjelder på alle nivåer, også på fotballtrening under førstegangstjeneste. Etter flertallets syn medførte ikke fotballtreningen noen større risiko enn det trening under førstegangstjeneste normalt sett innebærer. Ulykkesbegrepet må tilpasses den aktivitet forsikrede deltar i, også der aktiviteten ikke er en del av forsikredes vanlige arbeidsoppgaver. Et sammenstøt som det forsikrede har beskrevet kan etter flertallets syn ikke anses å være en plutselig og uventet hendelse som omfattes av det markerte ulykkesbegrepet.

Forsikrede har anført at det forhold at deltakelse på fotballtreningen var obligatorisk må få betydning i vurderingen av ulykkesmomentet. Flertallet har ikke tillagt dette særskilt betydning all den tid forsikrede kunne tilpasse utøvelsen ut fra eget ferdighetsnivå, og slik begrense risikoen for skade.

Mindretallet, Bjønness og Kvålen bemerker:

Mindretallet har kommet til at hendelsen må anses som en arbeidsulykke etter yrkesskade-forsikringsloven § 11 første ledd bokstav a. Som påpekt av flertallet uttalte Høyesterett i Rt. 2006 s. 1642 at det å og skli, falle eller bli dyttet overende, i en rekke sammenhenger har vært ansett tilstrekkelig til å tilfredsstille lovens krav, og at slike hendelser klart vil ligge innenfor rammen for arbeidet til en profesjonell fotballspiller. Den ordinære utførelse av arbeidet, herunder sammenstøt med motspillere, vil selv om de fører til skade, normalt ikke kunne anses som yrkesskade.

I Rt. 1988 s. 395 uttaler Høyesterett at det må stilles små krav til den ytre begivenheten i en rekke tilfeller. I foreliggende sak ble klager påført et brudd i ankelen, så sammenstøtet må utvilsomt ha hatt en betydelig skadeevne. I vurderingen bør det ses hen at skaden inntraff under obligatorisk deltakelse i fotball under utøvelse av klagers alminnelige verneplikt. Dette var heller ikke en av klagers vanlige arbeidsoppgaver. Flertallet uttaler at harde sammenstøt med motspillere er noe man må regne med under fotballtreninger på alle nivåer, og at vernepliktige soldater må sies å ha akseptert en egenrisiko i forhold til arbeidssituasjonen. Mindretallet vil her bemerke at aksept av risiko bør se hen til frivilligheten ved deltakelse av aktiviteten og utøverens egen profesjonalitet. Skaden har etter mindretallets syn et slikt omfang og karakter at den ligger utenfor klagers egenrisiko og oppfyller kravene som stilles til betegnelsen arbeidsulykke.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Gro Farestedt (selskapsrepresentant), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Ingrid Sande Kvålen (forbrukerrepresentant).